

**ҚОЖА АХМЕТ ЯСАУИ АТЫНДАҒЫ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚАЗАҚ-ТҮРІК УНИВЕРСИТЕТИ
ТАРИХ КАФЕДРАСЫ**

Өлеуметтік-гуманитарлық ғылымдар
факультетінің деканы PhD, доцент
А.Құралбаева
«2024» 2024 ж.

**ООАЕМZhSKS 5315. «ОҢТҮСТІК ӨҢІРДЕГІ ӘЛЕУМЕТТІК-ЭКОНОМИКАЛЫҚ
МОДЕРНИЗАЦИЯ ЖӘНЕ 1920-1950 ЖЖ. САЯСИ ҚҰҒЫН-СҮРГІН» пәнінің
СИЛЛАБУСЫ**

Мамандық: 7M02210-Тарих

Оқу формасы: күндізгі

Курс: 1, семестр: 1

Академиялық кредит/сағат: 6/ 180

Оқу тілі: қазақша

Силлабус кафедраның 02.09.2024 ж. (№1 хаттама) мәжілісінде талқыланды.

Оқу-әдістемелік комитет төрағасы Жораева PhD, аға оқытушы Р. Хазретәліккызы

Кафедра менгерушісі Г.Ж.Примкулова

Пән координаторы: Г.Т.Жораева

Пән оқытушысы туралы мәлімет: Жораева Гүлжамал Төлегенқызы Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық казақ-түрік университеті, Өлеуметтік-гуманитарлық ғылымдар факультеті, Тарих кафедрасының доценті, тарих ғылымдарының кандидаты.

Тел ном.: 6-36-36 (11-00), Электронды поштасы: gulzhamal.zhoraeva@ayu.edu.kz

Пәннің сипаттамасы: Пән мазмұнында Қазақстанның оңтүстігіндегі кеңестік биліктің модернизациялық процестер XX ғасырдың 1920-1950 жылдарындағы құғын-сүргін саясатының аясында қарастырылады. Кеңестік биліктің жүргізген саяси-әлеуметтік және экономикалық реформаларына катысты қалыптасқан дәстүрлі тұжырымдар модернизация теориясының әдіс-тәсілдерімен талданады және бағаланады. Білім алушы дәстүрлі қоғамдық институттардың әлеуетін жою немесе жаңғырутудағы модернизациялық процестердің аракатынастары саяси құғын-сүргіннің салдарлары арқылы жүйелейді, пән бойынша пәнаралық білімді біріктіреді.

**Білім беру бағдарламасындағы оқытудың соғын нәтижелеріне сәйкес оқу
курсы келесі құзыреттердің дамуына бағытталған**

Құзыреттер		Білім беру бағдарламасының оқыту нәтижелері (ББ ОН):
M5.Фылыми әдіснама		<ul style="list-style-type: none"> - Пәнаралық байланыстар тоғысында гуманитарлық пәндерді оқытудың заманауи әдістері мен әдістемесін қолданады (ОН 7); - Түркі тілдес халықтардың этносаяси тарихында ұлттық-мәдени және рухани құндылықтардың интеграциялану процестерін талдайды (ОН 9).

Пәннің оқыту нәтижелері:

Пәннің оқыту нәтижелері (ПОН)

К	ББ ОН	ПОН1-Зерттеудің құзыреттілік нәтижелеріне негізделген білім беруге жаңаша ойлау мен іс-әрекеттік дағдыларын қалыптастыра алады. ПОН2-Оқытудың жаңа әдістерін көсіби жетілдірудің басты ресурсы ретінде ұйымдастыра алады, оларды ғылыми-әдістемелік түрғыдан даярлай біледі.
		ПОН3-Білімгерлердің жобалау әрекеттерін ұйымдастырады және талқылайды. ПОН4 -Педагогикалық жобалауды жүзеге асырады және салыстырады.

Пререквизит: Қазақ-түрік саяси-мәдени байланыстары тарихын зерттеу мәселелері (XVII-XXI ғғ.), Тарихи түркітану мәселеі, Тарих ғылымының методологиясы.

Постреквизит: Қазіргі тарихи ғылымдағы пәнаралық әдістер, Қазақ зиялыштарының тарихы мен тағдыры (XIX ғасыр соны-XX ғ. бірінші жартысы), Ұлттық тарихтың өзекті мәселелері.

Пәнді оқыту жоспары

№	Лекция тақырыптары	Практикалық сабак тақырыптары	Практикалық		ЖЕОМ	ЖЕМ	Оқыту нәтижелері
			Лекция	Практикалық			
Модуль 1. «XIXғ. соны XXғ. 30 ж. Оңтүстік өнірдегі әлеуметтік-экономикалық модернизация және саяси құғын – сүргін тарихы»							
1	Қазақстандағы құғын-сүргін тарихнамасы және дерек көздері.	Оңтүстік өнірдегі әлеуметтік-экономикалық модернизация	2	2	2	6	ПОН1, ПОН2
2	Тоталитарлық жүйенің қалыптасуы және саяси құғын – сүргіннің орын алуы	Кеңес Одағында тоталитарлық жүйенің қалыптасуы	2	2	2	6	ПОН1, ПОН2
3	Кеңестік тарихнамада құғын – сүргіннің зерттелу мәселелері	Тарихи деректердің ғылым мен рухани құндылықтардың ерекше маңызды саласы ретіндегі орны	2	2	2	6	ПОН1, ПОН2
4	Қазақстандағы Сталиндік құғын – сүргіннің зорлық-зомбылығы.	Сталиндік режимнің шаруаларды кудалау саясаты	2	2	2	6	ПОН1, ПОН2
Модуль 2. Тоталитарлық жүйенің қалыптасуы кезеңіндегі ұлттық элита (1920-1950 жж.)							
5	XX ғ. 30 ж. Қазақстандағы ашаршылықтың демографиялық зардаптары	1930-1950 жж. Қазақстандағы ашаршылық, демографиялық зардаптары	2	2	2	6	ПОН3, ПОН4
6	Қазақстандағы құғын-сүргіннің зардаптары және «Алаш» қайраткерлері	Сталиндік құғын-сүргін құрбандарының тауқыметті тағдырлары	2	2	2	6	ПОН3, ПОН4
7	Түркі халықтарын құғындаудың тарихы.	Қазақстанның 1920-1950 жылдардағы түркі халықтарының қоғамдық-саяси жағдайы	2	2	2	6	ПОН3, ПОН4
8	Қазақстандағы қоғамдық ғылымдардың көрнекті өкілдерін саяси айыптау	Қазақстандағы қоғамдық ғылымдарды айыптау	2	2	2	6	ПОН3, ПОН4
Модуль 3. 1937-1938 жж. жаппай жазалау шаралары. Фасыр қасіреті: Сталиндік түрмелер							
9	ГУЛАГ жаппай жазалау және лагерьлер жүйесі	Жаппай жазалау және лагерьлер жүйесі.	2	2	2	6	ПОН1, ПОН2
10	АЛЖИР лагері мен тұтқындарының тарихы	АЛЖИР лагерінде азапталған қазақ зиялышарының отбасылары	2	2	2	6	ПОН1, ПОН2
11	КАРЛАГ сталиндік құғын-сүргіннің азалы тарихы	КАРЛАГ азап мекені	2	2	2	6	ПОН1, ПОН2
12	СТЕПЛАГ - «халық жауларына» арналған ерекше лагерь	СТЕПЛАГ зұлымдық түрмесі	2	2	2	6	ПОН1, ПОН2
13	1937 ж. қазақ зиялышарының тағдыры мен рухани моральдық дағдарысы	Фасыр қасіреті немесе сталиндік түрмелер	2	2	2	6	ПОН1, ПОН2
14	Қазақстандағы саяси құғын-сүргін құрбандарының тарихи мұражайлары	Құғын-сүргін құрбандарының қайғы қасіреті	2	2	2	6	ПОН1, ПОН2

15	Тәуелсіз Қазақстанда құғын – сүргіннің тарихи зерттеулерден көрініс табуы	1993 жылғы 14 сәуірдегі "Жаппай саяси құғын-сүргін құрбандарын ақтау туралы" заң	2	2	2	6	ПОН1, ПОН2
	Барлығы: 180		30	30	30	90	

Пәнді оқыту әдістері: топпен жұмыс, баяндау, пікір алмасу, пікірталасу, проблемалық әдістер. Мұмкіндігі шектеулі білімгерлер үшін құрылымдық бөлімдермен бірлесіп, мамандандырылған бейімдеу пәндерін (модульдерін) енгізуіндік оқыту әдістерін, формаларын, бақылау түрі мен уақыт мөлшерін пән оқытушысы өзгерте алады.

Білімді бақылау кестесі

Оқу жұмыс түрлері, бақылау құралдары	Апталар															Емтихан
	1	2	3	4	5	6	7/ 1A Б	8	9	10	11	12	13	14	15/ 2A Б	
1 Дәріс																
2 Практикалық сабак	а ж	аж	г	а ж	а ж	г	п	а ж	б	аж	аж	б	аж	аж	п	Жазба ша
3 ОМӨЖ тапсырмалары							п									
4 МӨЖ тапсырмалары							п									жк
							п									п

Аж-ауызша-жазбаша (талдау, бағалау, құрастыру) п-презентация , г-глосарий, б-библиография , жк-жоба қорғау.

Оқыту нәтижелерін ағымдық, аралық аттестаттауды бағалау критерийлері

Білім алушылардың оқу жетістіктері (білімі, дағдылары, қабілеттері және құзыретіліктері) халықаралық жүйеге сәйкес келетін 100 баллдық шкала бойынша әріптік жүйемен (қанғаттанарлық бағалар кемуіне қарай «A»-дан «D»-ге дейін, «қанағаттанарлықсыз» - «FX», «F») 4 баллдық шкалаға келетін сандық эквивалентке сәйкес жүргізіледі. Білімді бақылау кестесінде таңдалған бақылау түрлері ғана жазылады

Оқыту нәтижелерін бағалау критерийлері

Денгейлер	Критерийлер				
	90-100 (A; A-)	70-89 (B+; B; B-; C+)	50-69 (C; C-; D+; D-)	FX (25-49)	F (0-24)
Жазбаша	білім алушы менгерілген оқу материалдарын есте сақтағанын және оны қайта айттып беретінін көрсетеді.	білім алушы менгерілген оқу материалдарын есте сақтағанын толықтай көрсете алмайды.	білім алушы менгерілген оқу материалдарын шектеулі есте сақтағанын көрсете ді.	білім алушы менгерілген оқу материалдарын өте аз мөлшерде есте сақтағанын көрсете ді.	білім алушы менгерілген оқу материалдарын мүлде есте сақтамағанын көрсете ді.
Ауызша	білім алушы оқу материалдарын толық түсінгендейтін көрсете ді.	білім алушы оқу материалдарын аз мөлшерде түсінгендейтін көрсете ді.	білім алушы оқу материалдарын шектеулі/жартыла й түсінгендейті туралы мағлұмат береді.	білім алушы оқу материалдарын толықтай түсінбегендігі туралы мағлұмат береді.	білім алушы оқу материалдарын мүлде түсінбегендігі туралы мағлұмат береді.
Эссе	оқу материалын түсінумен оны жаңа жағдаяттарда пайдалануды толық көрсете ді.	оқу материалын түсінумен жаңа жағдаяттарда оны толық пайдалана алмайтынын көрсете ді.	оқу материалын шектеулі/шала түсінумен жаңа жағдаяттарда оны толық пайдалана алмайтынын көрсете ді.	оқу материалын шектеулі түсінумен оны жаңа жағдаяттарда толықтай пайдалана алмайтынын көрсете ді.	оқу материалын оны жаңа жағдаяттарда мүлдем пайдалана алмайтынын көрсете ді.
Іскерлік ойын	оқу материалын/тапсырманы талдауды толық көрсете алады (негізгі идеяларды, астарлы мағынаны ажыратады, жүйе құраушыны талдайды, т.с.с.)	оқу материалын/тапсырманы аз фана қателіктермен талдай алатынын көрсете ді (негізгі идеяларды, астарлы мағынаны ажыратады, жүйе	оқу материалын/тапсырманы шектеулі/жартылай талдай алатынын көрсете ді (негізгі идеяларды, астарлы мағынаны ажыратады, жүйе	оқу материалын/тапсырманы толықтай талдай алмайтынын көрсете ді (негізгі идеяларды, астарлы мағынаны ажыратады,	оқу материалын/тапсырманы толықтай талдай алмайтынын көрсете ді.

		құраушыны талдайды, т.с.с.)	құраушыны талдайды, т.с.с.)	жүйе құраушыны талдайды, т.с.с.)	
Глоссарий	оку материалын/тапсырманы берілген критерийлерге катысты, өзінің жеке критерийлері т.б. жағынан толықтай бағалауды көрсетеді.	оку материалын/тапсырманы берілген критерийлерге катысты, өзінің жеке критерийлері т.б. жағынан азғана кателіктермен бағалай алғатынын көрсетеді.	оку материалын/тапсырманы берілген критерийлерге катысты, өзінің жеке критерийлері т.б. жағынан шектеулі/жартылай бағалай алғатынын көрсетеді.	оку материалын/тапсырманы берілген критерийлерге катысты, өзінің жеке критерийлері т.б. жағынан толықтай бағалай алғатынын мүлдем көрсетеді.	оку материалын/тапсырманы берілген критерийлерге катысты, өзінің жеке критерийлері т.б. жағынан мүлдем бағалай алмайтынын көрсетеді.
Жоба корғау	оку материалын/тапсырманы орындауда шешу жоспарын (жана мазмұн, модель, құрылым, т.с.с.) құрастыруды толық көрсетеді.	оку материалын/тапсырманы орындауда шешу жоспарын (жана мазмұн, модель, құрылым, т.с.с.) азғана кателіктермен құрастыра алғатынын көрсетеді.	оку материалын/тапсырманы орындауда шешу жоспарын (жана мазмұн, модель, құрылым, т.с.с.) шектеулі/жартылай құрастыратынын көрсетеді.	оку материалын/тапсырманы орындауда шешу жоспарын (жана мазмұн, модель, құрылым, т.с.с.) толықтай құрастыра алмайтынын көрсетеді.	оку материалын/тапсырманы орындауда шешу жоспарын мүлдем құрастыра алмайтынын көрсетеді.

Әдебиеттер:

1. Қазақстан тарихы (көне заманнан бүгінгे дейін) 5 томдық. Алматы, «Атамұра». 2010.
2. Рысбайұлы К. Қазақстан Республикасының тарихы. Алматы, 2001.
3. Абдрахманов С. Тәуелсіздік шежіресі. Астана., 2001.
4. Атабаев Қ. Қазақстан тарихының деректанулық негіздері. Алматы, 2002.
5. Алдажұманов Х. Депортированные в Казахстан народы: время и судьбы. Алматы, 1998.
6. Оңтүстік Қазақстан саяси күғын-сүргін (репрессия) жылдарында (1917-1939) // Оку құралы. – Тараз, 2007. - 165 б.
7. Мұхатова О.Х. Қазақстандағы XX ғасыр 20-90 жылдарындағы аграрлық өзгерістер тарихы. Алматы, 1999.
8. Жораева Г.Т. Қазақ зиялышарының тарихы мен тағдыры (XIX ғасырдың соны - XX ғасырдың I жартысы): Оку құралы.- Шымкент: «Нұрлы Бейне» баспасы, 2024.

Қосымша әдебиеттер:

9. Галиев А. Голод в Казахстане 1932-1933 г.г./// Заря. 1989. № 2.
10. Қазақстаниң саяси тарихы (1917-1939 ж.ж.) дүниежүзілік тарихи процестің құрамдас бөлігі ретінде // Оку-әдістемелік құралы. – Тараз, 2007. – 38 б.
11. XX ғасырдың 20-30-шы жылдары Оңтүстік Қазақстандағы кәмпескелеу науқаны кезіндегі күғын-сүргін // Қоғам және дәүір. 2009. – № 4.
12. Қадысова Р.Ж. Советская модернизация Казахстана (1917-1940 жж): историография проблемы. Алматы, 2004.
13. История Казахстана. Учебное пособие. / Н.Р.Джагфаров, Б.Ж.Кабдушев, А.Д.Утегалиева, С.А.Жуман. - Алматы: Эверо, 2023. - 236 с.
14. Аштық не жегізбейді. / Б.Ысқақ. – Алматы:Эверо, 2023, 2022. -138 б.

WEB сайттар тізімі:

<https://elib.kz>, <http://library2.ayu.edu.kz/>